

## **CİNSİYETE DAYALI PATİKALAR YAKLAŞIMI VE ATAERKİLLİK BAĞLAMINDA KADIN HÜKÜMLÜLER<sup>1</sup>**

Rumeysa Akgün<sup>2</sup>

### **Öz**

*Bu çalışmanın amacı adam öldürme veya yaralama suçundan cezaevine giren kadınların cezaevi öncesi yaşamlarını, cezaevi yaşamlarını ve geleceğe yönelik beklentilerini cinsiyete dayalı patikalar yaklaşımı ve ataerkillik bağlamında incelemektir. Araştırma kapsamında Türkiye'deki kadın kapalı ceza infaz kurumlarının birinde kalan dokuz kadın ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucunda kadınların önemli bir kısmının çocukluk döneminde fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete maruz kaldıkları görülmüştür. Kadınlarla yapılan görüşmelerde annenin şiddetinin ve baskısının babadan daha fazla olduğu, kız çocuğu oldukları için ataerkil dayatmalara maruz kaldıkları ve bu anlamda eğitimlerinin engellendiği görülmüştür. Ayrıca kadınların küçük yaşta ve zorla çoğunlukla akrabalarla evlendirildikleri; evlendiklerinde de yine şiddet ve tecavüz sarmalının içine düştükleri görülmüştür. Kadınlar boşanmak istediklerinde de gerek aile üyeleri gerekse eşleri tarafından boşanmalarına izin verilmemektedir. Buna ek olarak kadınların eşlerinin çocuklarıyla ilişkisi oldukça kötüdür ve zaman zaman eşler çocuklarına da şiddet uygulamaktadır. Sonuçta da yaşanan şiddet, tecavüz, ataerkillik gibi durumlar kadınları suça götüren patikalarda yürütmesine sebep olmuştur. Kadın hükümlülerin cezaevi yaşantısına bakıldığında çalışabilecek durumda olan kadınların çalıştığı görülmüştür. Kadınların cezaevinden çıktıktan sonraki beklentilerine bakıldığında ise, cezaevinden çıktıktan sonra büyük oranda ailelerinin yanına dönmek istememekte buna karşın yaşamlarını nasıl devam ettirecekleri konusunda herhangi bir fikirleri de bulunmamakta ve geleceklerinden endişe etmektedir.*

**Anahtar Kelimeler:** *Adam Öldürme, Ataerkillik, Cinsiyete Dayalı Patikalar Yaklaşımı, Kadın Hükümlü, Yaralama*

### **GENDERED PATHWAY AND PATRIARCHY IN THE CONTEXT OF FEMALE OFFENDERS**

#### **Abstract**

*The purpose of this study is to examine the pre-prison life, prison life and future expectations of women entering prison for guilt or injury in the context of sex-based patrol approach and patriarchy. Research within the scope of one of the women remaining in the closed prisons in Turkey are conducted in-depth interviews with nine women. As a result of research, a significant proportion of women have been exposed to physical, emotional and sexual violence during childhood. In interviews with women, it was seen that mother was exposed to patriarchal imposition because her mother had more violence and more pressure than her father, because she was a girl child, and her education was prevented in this sense. In addition, women are married at a young age and forcibly with relatives; they also fell into the spiral of violence and rape in their marriage. When women want to divorce, they are not allowed to divorce by their husbands or family members. In addition, the relationship of women's spouses to their children is very bad, and from time to time, spouses apply violence to their children. Eventually, violence, rape, patriarchy, etc., caused women to walk on the path leading to the suicide. Looking at the prison experience of women's prisoners, it seems that women who can work can work. When women are looked after after they leave prison, they do not want to return to their families after they leave prison, but they have no idea how to continue their lives and are worried about their future.*

**Keywords:** *Gendered Pathway, Female Offender, Killing Man, Injury, Patriarchy*

<sup>1</sup> Bu çalışma 3.Adli hemşirelik- 2. adli sosyal hizmet-1. Adli gerontoloji kongresindeki sunumun genişletilmiş halidir

<sup>2</sup> Dr. Öğretim Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü

## GİRİŞ

Adam öldürme en genel anlamda bilerek ve isteyerek veya planlamadan kaza sonucu bir başka insanın hayatına son vermesidir. Adam öldürme her şeyden önce sapsmış bir davranıştır. Yaralama suçu da kişinin yine bilerek veya bilmeden bir başka kişinin yaşamına son vermeye çalışması veya korkutma amaçlı eylemde bulunmasıdır.

Tarih boyunca erkekler kadınlardan daha fazla suç işlemiştir. Bu nedenle bilim insanları her zaman erkeklerin neden suç işlediğini araştırmıştır. Fakat kadın suçluluğu ve feminist kriminolojinin artışıyla birlikte kadınların neden suç işledikleri de araştırılmaya başlanmıştır. Kadın suçluluğunu açıklayan yaklaşımlardan birisi de cinsiyete dayalı patikalar yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, genç kızların ve kadınların yaşam öykülerine odaklanarak çocukluk ve yetişkinlik dönemlerindeki deneyimleri ile suç davranışı arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmaktadır (Belknap, 2014; s:101).

Daly (1992)'nin kadınları suça götüren nedenleri araştırdığı çalışmasında, kadınların çocukluğundaki mağduriyet ve yetişkinlik dönemindeki suç davranışı arasında ilişki olup olmadığı ve kadının suç işlemede ekonomik durumdan etkisi üzerine yaptığı araştırmada sonucunda, kadınların yaşam öyküleri ve geçmiş tecrübelerini incelediği çalışmada zarar gören ve zarar veren kadınların, dayak yiyen kadınlar, seks İşçisi kadınların, maddeyle ilişkili kadınların ve yetersiz ekonomik imkânlar/hırs nedeniyle kadınların suç işlediğini ortaya koymuştur. Adam öldürme veya yaralama suçlarını işleyen kadınlara bakıldığında da büyük oranda eşlerini, sevgililerini ve kendilerine tecavüz eden, şiddet uygulayan kişileri öldürdükleri görülür.

Ortaköylü vd, (2004)'nin yaptığı araştırmada kadın hükümlülerin öldürdükleri kişi ile yakınlık derecelerine bakıldığında kadınların öldürdüğü kişiyi %75-85 oranında tanıdığı görülür. Dolayısı ile kadınların öldürme eylemini gerçekleştirme nedenlerinde en başka nefsi müdafaa ve savunma amaçlı işledikleri belirlenmiştir. Eşlerini öldüren kadınlar ile ilgili yapılan bir başka çalışmada kadınların bu davranışı kendilerini korumak amacıyla, bir tahrik sonucunda işledikleri görülmüştür. Araştırmanın sonucunda da karı-koca cinayetlerinin temelinde tartışmaların olduğu ve kadınların daha çok cinayeti mutfakta işledikleri; yatak odasında da cinayete kurban gittikleridir (Gürtuna, 2009). Kadının suça yönelmesine neden olan bir başka faktörde kadının sistematik olarak şiddete uğraması, çocukları ve kendisi için duydukları korkudur (Johnson ve Hotton, 2003). Bu durumda kadın son çare olarak öldürme eylemine yönelmektedir. Bir başka çalışmada da görüşülen 45 kadının %66,6'sı işledikleri suçu birinci dereceden bir yakına karşı işledikleri belirtilmiştir. Suçlu ile mağdur/ maktul ilişkisinde ise ilk sırayı; %24,4 oranı ile çocukları, %22,2 oranı ile eşleri oluşturmaktadır. Çalışmanın sonunda kadınların, aile içi çatışmaların tetikleme

sonucu, aile içinden bireylere karşı suç işlediklerini bu nedenle kadınların aile içi sorunlarını çözmeye yönelik sosyal destek sağlayabilecek yapılanmalara önem verilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009).

Kadın hükümlülerin evlilik döneminde yaşadıkları aile içi şiddetin dışında çocukluk dönemlerinde yaşadıkları travmalar ve şiddet de oldukça önemlidir. Yapılan görüşmelerde kadınların eşleri ile zorla evlendirilmelerinin dışında evin içindeki gerek duygusal ve gerekse fiziksel şiddetten bir kaçış noktası olarak evliliğe yöneldikleri görülür.

### **Araştırmanın Amacı**

Adam öldürme veya yaralama suçundan hüküm giymiş kadınların yaşam öykülerinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

### **Yöntem**

Araştırmada Türkiye'deki Kadın Kapalı Ceza İnfaz kurumunda adam öldürme suçu nedeniyle bulunan dokuz kadın hükümlü ile yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen görüşmeler yaklaşık 60-90 dakika arası sürmüştür. Çalışan kadın hükümlülerin görüşmeye gelmesi mümkün olmadığı ve geldiklerinde ücretleri kesileceği için çalışmayan kadın hükümlüler ile görüşme yapılmıştır. Görüşme 4 ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar kadın hükümlülerin Çocukluk dönemleri, evlilik dönemleri, cezaevi yaşantıları ve cezaevinden sonraki geleceğe yönelik beklentilerinden oluşmaktadır. Kadın hükümlülerin görüşme sırasında oldukça rahat oldukları görülmüştür.

### **Bulgular ve Tartışma**

Kadın Kapalı Ceza İnfaz kurumunda adam öldürme suçu işlemiş hükümlü dokuz kadın ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Kadın hükümlülerin demografik özellikleri şöyledir;

**Tablo 1. Kadınların evlilik durumu ve evlenme biçimleri**

Yaş	Evlenme Biçimi	Hüküm Giyme Nedeni	Cezaevinde Bulunma Süresi	Hüküm Süresi	Giyme
46	Görücü usulü	Adam öldürdü	10 yıl	36 yıl	
47	Görücü usulü	Adam yaralama	1 yıl	5 yıl	

42	Görücü usulü	Adam yaralama	6 ay	3 yıl
42	Görücü usulü	Adam öldürme	11 yıl	36 yıl
33	Görücü usulü	Adam yaralama	9 ay	3 yıl
36	Görücü usulü	Adam öldürme	4 yıl	25 yıl
45	Görücü usulü	Adam öldürme	6 yıl	21 yıl
43	Görücü usulü	Adam öldürme	2,5 yıl	15 yıl
28	Kaçarak	Adam öldürme	2 yıl	12 yıl

Tablodan da görüldüğü üzere kadın hükümlülerin yaşları 28 ile 46 arasında değişmektedir. Kadın hükümlülerin evlenme biçimlerine bakıldığında hepsinin görücü usulü evlendiği görülmektedir. Kadın hükümlülerin evlendikleri kişiler genellikle akrabaları, çoğunlukla teyzelerinin oğullarıdır. Görüşme yapılan kadınlar büyük oranda eşlerini veya eşlerinin sevgililerini öldürmüş veya yaralamışlardır.

Yapılan araştırmalarda kadınların öldürme eylemini çoğunlukla evlerinde ve yalnız başına gerçekleştirdiğini gösterse de çok az çalışmada eşini bir başkasına (çoğunlukla flörtü) öldürme eyleminin de olduğu görülmektedir (Adinkrah, 2000).

Kadın hükümlüler yaralama suçunu işleyip cezaevine girdikten sonra eşlerinden boşanmışlardır. Kadın hükümlüler çoğunlukla ilkokul mezunudur. 1 kişi yüksek okul mezunu ve 1 kişi lise mezunudur. Kadınların çocuk sayıları da iki ile dört arasında değişmektedir.

Yapılan bu çalışmada da kadın hükümlüler suç işledikleri sırada evlidirler. Kadın hükümlülerle yapılan derinlemesine görüşmeler sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

## 1. Çocukluk dönemi

### 1.1. Çocukluk döneminde fiziksel şiddet çok fazla

Kadın hükümlülerin çocukluk yaşantılarına bakıldığında oldukça fazla şiddet gördüklerini söylemişlerdir. Kadın hükümlüler çocukluk dönemindeki yaşadıkları şiddeti şu şekilde ifade etmişlerdir:

Çocukluğum hiç iyi değildi. Annem dayım vurulduktan sonra dengesini kaybettim. Ben küçüktüm. Ev işlerini annem yapardı ama babamla geçinemezdi. Babamla ve ağabeylerim ile konuşamazlardı. Düzenli bir aile ortamım yoktu. 10 kardeşiz, 6 kız 4 erkek. Ailede sohbet edilecek kimse yoktu. Babam annemi

döverdi. Abilerim bile döverdi annemi. Dövmemeleri için kaçardım. Polisler beni gelir alırdı. Abilerim de bana vururdu. Ben onlara karşı gelemiyordum (47 yaşında, adam öldürme).

Ben ne çocukluğumu bildim ne de gençliği bildim. Bazen şımarıklık yaptığımda babam beni döverdi. Babam annemi de döverdi. Alkol problemi vardı. Sinirli olduğu için döverdi. Bu duruma ben çok üzülüyordum (46 yaşında, adam öldürdü).

2 kız 1 erkek üç kardeşiz. Bizim oralarda oğlan çocuğu çok kıymetlidir. Biz kız olduğumuz için hiç sevgi görmedik. Sürekli dayak yerdik (42 yaşında, adam yaralama).

Almanya'da doğdum. Annem ve babam çalışıyordu. O nedenle bakıcı elinde büyüdük. Annem abimi Türkiye'de doğurdu ve çalışmak için babamla Almanya'ya gitmişler. Bir sene sonra da ben doğmuşum. Abimi bıraktığı için annem çok stresliymiş. Annem ve babam çok sık kavga ederlerdi. Anlaşamazlardı. Babam annemi ve bizi çok döverdi. Alkol alırdı. Sende annen gibi olacaksın diye beni çok döverdi. Babam kardeşilerimi de döverdi ama en çok kız olduğum için beni döverdi. Onlar teyzemlere kaçardı ama ben korkumdan kaçamazdım. Babam Almanca haberleri anlamayınca bana sorardı. Bende Türkçe bilmiyordum. Söyleyemedim. Beni döverdi. Sözlü olarak da çok küfür ederdi (42 yaşında, adam öldürme).

Büyük ablam var. Sonra erkek kardeşim var. En küçük benim. Annem-babam ablamlababamla abimi çok tutardı. Beni çok dışlardı. Annem bana hamile kalmadan önce başkası ile berabermiş. Benim babam başka birisiymiş. Babam benim başkasından olduğumu öğrenince beni çok dövmeye başladı. Annemde benim annemin nikâhlı kocasından olduğumu sanıyormuş. Diğer birlikte olduğu kişiden olduğumu bilseymiş beni aldınmış. Annemde başına bela olduğumu söyleyerek beni döverdi. Kardeşlerim de öz kardeş olmadığımız için beni dışlardı. Gerçek babam başıma bir olay gelse bana sahip çıkmazdı. Nikâhlı karısı ve çocukları olduğunu söylemiş. Yuvasını yıkamayacağını söylemiş (45 yaşında, adam yaralama).

Ben çocukluğumu yaşamadım. İlkokul 2. Sınıfa kadar okudum. Aslen Erzurumluyuz. Çocukluğumu çok hatırlamıyorum. Yaşlı bir kadının yanında çalışıyordum. Evimizin içinde çok huzur yoktu. Abim beni ara ara döverdi (43 yaşında, adam öldürme).

İçli (1995)'nin yaptığı araştırmada hükümlü kadınlar arasında çocukluğunda şiddete maruz kalanların oranının % 45 olduğu görülmektedir. Suç işlemiş bireylerin evlenmeden önceki aile içi ilişkilerine bakıldığında aile iletişimi ve etkileşiminde yetersizliklerin ve olumsuz durumların olduğu görülür (Nazlıdır, 2010). Yapılan bir araştırmada hükümlülerin % 41'inin çocukluk döneminde şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır (Williams vd., 2012).

Yapılan araştırmalarda araştırmada kadın hükümlülerin %77-%90 arası çocukluk döneminde fiziksel, duygusal ve cinsel istismara maruz kaldıkları belirlenmiştir (Pollok, 2002; Reichert vd., 2010). Messina ve Grella (2006) yaptıkları çalışmada kadınların çocukluk döneminde %34,2'sinin duygusal ihmal ve istismara uğradığı, % 14,5 fiziksel ihmale uğradığı, %30,6'sının fiziksel istismara uğradığı ve %45,1'inin de cinsel istismara uğradığı saptanmıştır. Bir başka araştırmada çocukluk döneminde fiziksel ve duygusal istismara uğrayan kişilerin yetişkin

olduklarında suça yönelimlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır (English vd., 2001). Nazlıdır (2010) yaptığı araştırmada da hükümlülerin %46,1'inin ailesinden şiddet gördüğü bulunmuştur.

Ulusal Adalet İstatistikleri bürosunun verilerine göre kadın hükümlülerin %57'si önceki yaşamlarında fiziksel veya cinsel istismara uğramıştır. Çalışmada kadınların yaşmaları boyunca %47'sinin fiziksel ve %39'unun da cinsel istismara maruz kaldıkları belirtilmiştir (Harlow et all., 1999). Ayrıca cezaevindeki kadınların 18 yaşından önce ¼'ünün fiziksel istismara uğradığını %26'sınında cinsel istismara uğradığını saptamıştır (Reichert vd., 2010).

## 1.2. Annenin Şiddeti ve Baskısı Babadan Daha Fazla

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde annelerinin babalarından daha fazla fiziksel ve duygusal istismar uyguladıkları ve kendilerine şiddet uygularken daha sert yollar (sopa, zincir gibi) yollar kullandıkları görülmüştür. Kadın hükümlüler bu durumu şu ifadelerle belirtmişlerdir:

Çocukluğumda ablam dışında amcamın eşi beni çok severdi. Bana birçok şeyi o öğretti. Annelere anlatmadığım şeyi ona anlatırdım. Arkadaşım olmadı hiç. Sadece bir tane kapı komşumuz vardı. Onunla arkadaşlık ederdim. Onun annesi babası da bana güvenirdi. Tek eğlencem o arkadaşımın bir saat dışarıda oynamaktı. Eğer geç kalırsam annem kızar, hakaret eder, döverdi. Hatta bir gün annem seslendiğinde duymamışım. Gele gelince mutfaktaydı. Elindeki bıçağı sırtıma batırdı. Babamdan daha çok annemin baskısı ve şiddeti vardı üzerimizde. Babam annemi de döverdi (42 yaşında, adam yaralama).

Ben eve ilk geldiğimde eve geri dönmek isteyince babam bana sahip çıktı. Ama annem beni hemen geri gönderdi (42 yaşında, adam yaralama).

Babamdan çok annemin baskısı vardı. Erkek olmadığımız için. Annemden çok şiddet görüyorduk. Babam iflas ettiği için o da arada döverdi. Daha çok annemin doldurmasına gelip beni döverdi. Çocukluk diyorsunuz ama ben çocukluk yaşamadım. Evin içinde sürekli küfürler hakaretler vardı. Babam annemi de döverdi. Çok sık kavga ederlerdi. Okuldan ayrıldıktan sonra evin işleri ile uğraştım. Annem en ufak işlerde sıkıntı olsa döverdi (33 yaşında, adam yaralama).

Annem başına bela olduğumu söyleyerek beni sürekli döverdi. Banyoda yere minder koyar. Hayvan bağlar gibi beni zincirle bağlar öyle bırakırdı beni (45 yaşında, adam öldürme).

Babam benim için çok önemli. Ama annem benim üstüme çok gelirdi. Çok baskı yaptı bana. Sürekli küfür ederdi. Sürekli dayak yerdim annemden. Annem hortum, sopa, sarımsak demiri ile döverdi (28 yaşında, adam öldürme).

Yapılan araştırmalarda kadınların erkeklerden daha fazla çocuklarını istismar ettikleri bulunmuştur. Bunun nedeni de çocuğun bakımı dâhil pek şeyle annenin ilgilenmesi olarak görülmüştür (Horton ve Cruise, 2001). Güler vd (2002)'de yaptıkları araştırmada %87,4'ünün çocuklarını fiziksel olarak ve %93'ünün ise duygusal olarak istismar ve ihmal ettikleri saptanmıştır.

Çocuklarının sayısı fazla olan ve eşi tarafından dayak yiyen annelerin çocuklarına yönelik fiziksel istismar/ihmal davranışına daha fazla yöneldikleri görülmüştür.

### 1.3. Duygusal istismara uğrama

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde fiziksel istismarın yanında duygusal istismarı da yoğun olarak yaşadıklarını söylemişlerdir. Kadınların babalarından ziyade annelerinden gördükleri duygusal istismar onları çok üzmektedir. Kadın hükümlüler yaşadıkları duygusal istismarı şu sözlerle ifade etmişlerdir:

Maddi manevi her şey erkek kardeşime verilirdi. Ona daha fazla yemek verilirdi. Her şeyin en iyi ona verilirdi. Annem kalp hastasıydı. Sürekli hasta olup yatarı. Evin her işi benim üzerimeydi. (42 yaşında, adam yaralama).

Ablama çok düşkündüm. Onu annem gibi bildim. Annem bazen beni emzirmeyi bile unutmuş. Ablam bakarmış bana. O evlendikten sonra benim hayatım daha da kötü oldu. O evlendiğinde ben sarılık olmuşum. Ablamı 15 yaşında evlendirdiler. Ben o zaman 7 yaşındaydım. Sanki her şeyim gitmiş gibiydi. Ablam gidince annem her işe beni koşturdu. İlkokulu bitirip evde kalınca artık annem tamamen köşesine çekildi. Evin bütün işlerini ben yapıyordum. Hatta zor yemekleri annem yapmak istemezdi, evde huzursuzluk olmasın diye ben yapmaya çalışırdım. (42 yaşında, adam yaralama).

Yapılan bir araştırmada kadınların %85'inin tacize veya duygusal istismara uğradığı saptanmıştır (Reichert et al., 2010). Bir başka araştırmada da kadın hükümlülerin %62'sinin duygusal istismara uğradıkları saptanmıştır (Williams et al., 2012). Bununla birlikte kadın hükümlüler ile yapılan araştırmalarda duygusal istismar ile birlikte cinsel ve fiziksel istismarda beraberinde gelmektedir.

### 1.4. Cinsel Taciz

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde bazılarının çocukluk dönemlerinde cinsel tacize ve tecavüze uğradıkları belirlenmiştir. Kadınların çok küçük yaşlarda evlendirildikleri düşünülürse büyük bir çoğunluğunun tecavüze uğradıkları düşünülebilir. Kadın hükümlülerin uğradıkları cinsel tacizleri şu ifadelerle belirtmişlerdir:

2. sınıftayken birisi bana bir adamı tanıyıp tanımadığımı sordu. Tanırsam bana sakız vereceğini söyledi. Beni bir apartmanın girişine götürdü. Tam beni kucığına alıyordu ki bir kapı açıldı. Adam beni itip kaçtı. Bunu ailemde kimseye söyleyemedim. Eğer söyleseydim. Annemden dayak yerdim. Bunu da şimdiye kadar kimseye söylememiştim. Daha yeni geçenlerde söyledim. Aile bana karşı çok ilgisizdi (42 yaşında, adam yaralama).

Küçükken evden kaçtığım bir sırada bir kişi bana yardım edeceğini söyledi ve beni bir eve götürdü. Bana tecavüz etti. Daha sonra ben oradan kaçtım. Ama babamlar bir şey yapmadı (47 yaşında, adam yaralama).

Ben 13 yaşındayken Türkiye'ye izne geldiğimiz bir ara 30 yaşındaki dayım beni taciz etti. O günden sonra ona hep set davrandım. Korktuğum için bir şey diyemedim. Başka da olmadı böyle bir şey (42 yaşında adam öldürme).

Çocukken cinsel tacize uğradığımı daha sonraları anlıyorum. İlkokul 3. Sınıftaydım. Öğretmen bit taraması yapacağını söyledi. Bizim kıyafetlerimizi çıkardı. Benimle birlikte 4 arkadaşım daha vardı. Daha sonra bunu aramızda konuşmadık. Okuldaki bir şeyleri evde anlatacak kimse olmadığına kimseye bir şey demedim. Çocukluğumuzu bilerek yaşamadık (33 yaşında, adam yaralama).

Ben 7 yaşındayken abim bana tecavüz etti. Ben bayılmışım. Annem gelip kanları görünce kimseye anlatmamam gerektiğini aksi takdirde beni öldüreceğini söyledi. İki babam da bilmesine rağmen bir şey yapmadılar. Olayın üzerini kapattılar (45 yaşında, adam öldürme).

16 yaşında bir arkadaşımınla dışarı çıkmıştık. Sonra beni yalnız bırakıp gitti. Ben sokakta kaldım. Eve nasıl gideceğimi bilemedim. Birisi bana yardım edeceğini söyledi. Bir eve götürdü beni. Sonra iki kişi daha vardı. Beni götüren kişi bana tecavüz etti. Sonra beni tehdit ettiler. Birisine söylersem beni öldüreceklerini söylediler (28 yaşında, adam öldürme).

Çocukluk dönemimde tacize uğrayan kişilerin gelecekte şiddete ve suça yönelmesinde önemli bir faktör olduğu belirlenmiştir (English vd., 2001). Yapılan bir araştırmada hükümlülerin çocukluk döneminde tacize uğradıkları belirlenmiştir (Williams vd., 2012).

### 1.5. Kız çocuğu oldukları için eğitimlerin engellenmesi

Kadın hükümlülerin eğitimlerine bakıldığında eğitim seviyelerinin oldukça düşük olduğu görülür. Bunun sebebi olarak da kadın hükümlüler kız oldukları okutulmadıklarını, erkek kardeşlerinin okutulduğunu belirtmişlerdir. Kadın hükümlülerin bir kısmı eğitimlerine cezaevinden devam etmektedirler. Kadın hükümlüler eğitimleri ile ilgili durumları şu sözlerle ifade etmişlerdir:

İlkokul 5. Sınıfa kadar okudum. Ailem benim kaç yaşına kadar okuduğumu, nerde okuduğumu bile bilmiyordu. Beni okula da amcamın eşi yazdırdı. Birkaç yıl önce konuştuğumuzda babam benim liseyi bitirdiğimi söyledi. Bir şey diyemedim. Çok üzüldüm(42 yaşında, adam yaralama).

İlkokul 1. Sınıftayken öğretmenim çok iyiydi. Onu çok severdim. 2. Sınıftayken başka bir öğretmen geldi. Çok kızardı. Bir kere beni dövmüştü, altıma yapmıştı. Bütün öğretmenler öyle diye düşünüyordum. O nedenle ilkokuldan sonra okulu bıraktım(42 yaşında, adam yaralama).

Ben okumak istiyordum ama ailem okutmadı. Kız çocuğu çok okumaz dediler (46 yaşında, adam öldürme).



Liseye kadar okudum. Babamın desteği ile okudum. Annem beni liseden sonra okuldan aldı. Ben okumak istedim. Öğretmenim arkadaşlarımı gönderdi beni almaları için ben anneme okumak istediğimi söyledim. İzin vermedi. Bende kaçtım. Annem peşimden geldi. Saçımdan sürükleyerek beni geri eve getirdi (33 yaşında, adam yaralama).

Yapılan araştırmalarda kadın hükümlülerin çoğunluğunun eğitim seviyelerinin ilkokul olduğu görülmüştür (İçasıoğlu Çoban ve Akgün, 2011; Akgün ve Duyan, 2013; Feyzioğlu, 2008). Bir başka araştırmada kadın hükümlülerin %27,6'sı ilkokul mezunudur. %3,7'si de okuma yazma bilmemektedir. Kadınların bir kısmı ailelerinin maddi imkânsızlıklar nedeni ile kendilerini okutmadığını söylemişlerdir. Kadın hükümlüler eğer okuma imkânları olsaydı cezaevinde olmayacaklarını, hatalarının daha farklı olacağını söylemişlerdir (Gürtuna, 2009).

Çelik (2008) yaptığı çalışmada da kadın hükümlülerin büyük bir oranının ilkokul mezunu olduğunu ve annelerine baktığında onların da ilkokul mezunu olduğunu görmüştür. Kadınların eğitimlerine devam etmeme sebebinin onların çocukluk ve gençlik yıllarında sürekli anneleri ile vakit geçirdikleri için onları rol model aldıkları ve eğitimlerine devam etmediklerini söylemiştir. Aynı çalışmada kocasını öldüren bir kadın hükümlü okumak istemesine karşın babasının kız çocuklarının okumasının gereksiz olduğunu düşündüğü için kendisini okutmadığını belirtmiştir.

## 2. Evlilik Dönemi

### 2.1. Küçük Yaşta Evlenme/ Akraba Evliliği

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde kadın hükümlülerin hemen hepsinin 18 yaşından erken (2'si hariç), çoğunlukla da akrabaları ile zorla evlendirildikleri görülmüştür. Kadın hükümlülerin 18 yaşından küçük olarak istemeyerek ve zorla evlendirildikleri düşünülürse çoğunun cinsel tacize uğradıkları düşünülebilir. Bununla birlikte kadın hükümlüler cezaevine girdiklerinde eşlerini öldüren dışında evli olarak girmekte ve cezaevinde eşlerinden boşanmaktadırlar. Kadın hükümlüler evlenmelerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

18 yaşında evlendim. Teyzemin oğlu ile evlendim. Berdel gibi bir şey oldu. Teyzemin kızını abime almıştık. Sonra da beni teyzemin oğluna aldılar (42 yaşında, adam yaralama).

14 yaşında teyzemin oğlu ile evlendirdiler. Önce istemedim. Ama sonra evde kurtulmak için istedim. 2 sene imam nikâhli yaşadık. Çocuk olunca resmi nikâh yaptılar. İlk çocuğumu 17 yaşında doğurdum. Evlendiğimizde koca 16 yaşındaydı. O da çocuğu (46 yaşında, adam öldürme).

16 yaşında nişanlandım.17 yaşında evlendim. Amcamların istediği kişi ile evlendirdiler beni. Daha sonra annemden oç almak için o kişi ile evlendirdiklerini öğrendim. Eşim benden 11 yaş büyüktü (33 yaşında, adam yaralama).

Ben 16 yaşındayken benden 5 yaş büyük amcamın oğlu ile nişanladılar. Abi dediğim ve tanıdığım birisine eş olarak bakmak çok zor benim için. Hatta uzun bir süre abi demeye devam ettim. İstedığimi söyledığım halde ailem beni dinlemedi. İstemek de neymiş biz sanki isteyerek mi evlendik dediler. Defalarca yüzüğü çıkarıp attım ama olmadı. 1 yıl sonra da evlendim(36 yaşında, adam öldürme).

Kadın hükümlüler ile ilgili yapılan bir çalışmada da kadın hükümlülerin %71'inin 18 yaşından küçük evlendikleri, %43'ünün 13-15 yaş arası evlendiğini belirtmiştir (Özkan Küçükşengül, 1990). Çelik ( 2008) kadın suçluluğu ile ilgili yaptığı sosyolojik bir çalışmada da kadın hükümlüler ile yaptığı görüşmelerde onların çocuk denilecek yaşta ve görücü usulü evlendirildikleri ve eşlerinden yoğun fiziksel şiddet gördüklerini saptamıştır. Bunun sonunda da kadın hükümlülerin kendilerini ve çocuklarını korumak için kocalarını öldürdüklerini belirtmiştir. Görüldüğü üzere aradan geçen yıllar boyunca kadın hükümlülerin özelliklerinden birisi evlenme yaşlarının çok düşük olmasıdır. Kadın hükümlülerin küçük yaşta evlenmesi onların suç işlemelerine neden oldukları anlamına gelmez. Fakat yaşlarının küçük olması, daha çocukken yetişkin gibi davranımların beklenmesi, evlendikleri kişilerden pek çok olumsuzluklar görmeleri, fiziksel ve duygusal istismara uğramaları kadınların suç işlemelerine sebep olacak ortamın oluşmasına zemin hazırlamıştır.

## 2.2. Evlendikleri İlk Günden İtibaren Sözel ve Fiziksel Şiddet

Kadın hükümlüler ile ilgili yapılan görüşmelerde kadınların evlendikleri ilk günden itibaren şiddet gördükleri saptanmıştır. Kadın hükümlüler ev içinde yaşadıkları kötü yaşam şartlarının yanında evlendiklerinde de yoğun fiziksel ve duygusal istismara maruz kalmışlardır. Kadınlar evlilik hayatlarını şu şekilde ifade etmişlerdir:

Evlendiğim gün benim dünyamın karardığı gün oldu. İlk gecemizde eşim bana eğer huzurlu bir evlilik istiyorsam o bana bağırır da dövse de sesimi çıkarmamam gerektiğini, haksızlığa uğradığımda bir şey yapmamam gerektiğini söyledi. Kendisi hatasını anlarsa anlarmış. Anlamazsa ben bir şey demeyecekmişim. Eğer ona karşılık verirsem annesi ile babasının evliliği gibi olacağını söyledi. Ayrıca yüzümün güzel olduğunu ama fiziğimin güzel olmadığını söyledi (42 yaşında, adam yaralama).

2 çocuğum oldu. İlk evlendiğim gün hamile kalmışım. 1 aylıkken düşürdüm. Eşim tekrar düşük yaparsam. Kuma getireceğini söyledi. Sonra tekrar hamile kaldım. Onu da 7 aylıkken düşürdüm. Sonra oğlum oldu. Hayatım hep hamileliklerle, düşüklele geçti. Eşim beni döverdi. Hatta kemerle döverdi. Bir kere dövdüğünde 3 ay izi çıkmadı. Ben eve ilk geldiğimde babam bana sahip çıktı. Ama annem beni hemen geri gönderdi (42 yaşında, adam yaralama).

Eşim askere gidip geldikten sonra ayrı eve çıktık. Eşimin düzenli işi yoktu. Kayınvalidemle aram bazen iyi bazen kötüydü. Beni kıskanıyordu (46 yaşında, adam öldürme).

Yapılan çalışmalarda kadın hükümlülerin yarısının görücü usulüyle evlendikleri belirtilmiştir. Erken yaşta ve görücü usulüyle evlenmelerin kadınların evlilik yaşamlarında bazı problemlere

neden olduğu düşünülmektedir. Çok genç evliliklere bir de çok genç yaşta çocuk sahibi olma eklenince problemler başa çıkılması güç bir hal almaktadır. Eşinin kendisine karşı fiziksel şiddet kullandığını ifade eden kadınlar cana yönelik suçları daha fazla işlemektedirler (İçli ve Öğün, 2000; Çelik, 2008).

### 2.3. Boşanmak İstemelerine Karşın Ailelerin Boşanmamaları Yönündeki Baskısı

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde kadın hükümlülerin eşlerinden şiddet gördüklerinde boşanmayı düşündükleri ancak gerek ailelerinin gerekse eşlerinin tehdit etmesi sonucu boşanma eylemini gerçekleştiremedikleri görülmüştür. Kadın hükümlüler boşanma durumları olsaydı bu suçu işlemeyeceklerini belirtmişlerdir. Onlar boşanma durumları ile ilgili şu ifadeleri kullanmışlardır:

Çocuğum olmadan öncede ayrılmak istedim. Fakat müsaade etmediler. Eve ancak ölü gelir bizde çektik ne yapacaksın dediler. Daha sonra ben çocukları bırakıp baba evine geri döndüm. Çocuklarımı bana göstermediler. Baba evinde 10 ay kaldım. Defalarca boşanma davası açmak istediğim halde izin vermediler. Aklımın başına geleceğini düşünüyorlardı (36 yaşında, adam öldürme).

Her boşanmak için eve gittiğimde abimin eşi (berdel olduğumuz için) sen boşanırsan bende boşanırim dedi. Annem de eşimi çok seviyordu ve hep onun tarafını tutuyordu. Zaten o hep oğlunun ve damatlarının tarafını tutuyordu. Babamı da annem yönlendirirdi (42 yaşında, adam yaralama).

İlk evlendiğimde çok pişman oldum. Geri eve gitmek istedim. Gitmeme izin vermediler (47 yaşında adam yaralama).

### 2.4. Eşin Çocuklarla İlişkisinin Kötü Olması

Kadın hükümlüler ile yapılan görüşmelerde eşlerinin kendileri ile olduğu kadar çocuklarını ihmal ettikleri, onlara gereken sevgiyi ve özeni göstermediklerini belirtmişlerdir. Özellikle eşlerinin sevgilileri varsa kocalarının çocukları ile hiç ilgilenmediğini, onlara iyi bir baba olmadıklarını söylemişlerdir. Kadın hükümlüler kocalarının çocukları ile ilişkilerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ne bir eş oldu ne de bir baba oldu. Bir gün 5 yaşındaki oğlumu bir kafe de bırakıp birlikte olduğu kadının yanına gitmiş. 4 saat oğlum yabancıların arasında kalmış orda(42 yaşında, adam yaralama).

Her şeyi ben yapıyordum. Çocuklarımın hepsini okuttum. Çocukları ile hiç ilgilenmezdi (46 yaşında, adam öldürme).

Eşim birkaç kere de kızımı dövdü. Onu terbiye ettiğini söylüyordu. Eşimin eziyeti 3 yıl daha sürdü (42 yaşında, adam öldürme).

Sürekli dışarıdaydı. Çocukları ile ilgilenmezdi. İkinci çocuğum olduktan sonra bir şey değişmedi. Eşimden boşanamayacağımı anlayınca onu eve almadım. Bir yerde anaokulu annesi olarak işe başladım. Orda da buldu

beni. Herkesin içinde rezil etti. Oradan sonra çok işe girdim. Ama hiçbirinde duramadım. Her seferinde gelip beni buluyordu. İnsanlar içinde rezile diyordu. Hatta mikro kredi alıp bir iş yeri açmıştım. Orada da gelip beni rezil etti. Sürekli namusum ile ilgili eylemler söylüyordu. Çalıştığım yerlerdeki patronları arayıp onları tehdit ediyordu (33 yaşında, adam yaralama).

Görüldüğü üzere kadın hükümlüler kocalarının çocukları ile ilgilenmediğini bildirmişlerdir. Yapılan araştırmalarda kocalarını öldüren kadınların bir kısmı kocalarının çocuklarına zarar vermesini engellemek için onları öldürdüklerini belirtmişlerdir. Bazı kadınlarda çocukları babalarını öldürmemesi için kendileri bu suçu işlemişlerdir.

### 2.5. Kadın hükümlülerin Çocuklarına Davranışları

Kadın hükümlülerin çocuklarına davranışlarına bakıldığında çocukları ile ilişkilerinin iyi olduğu görülmüştür. Kadın hükümlüler eşlerinin veya ailelerinin çocuklarına davrandığından daha iyi davranmakta ve çocuklarına sahip çıkmaktadırlar. Çocuklarını kız erkek olarak ayırmamakta ve çocuklarının eğitimine önem vermişlerdir. Kadın hükümlüler çocukları ile ilişkilerinin şu şekilde ifade etmişlerdir:

Çok klasik olacak ama ben çocuklarımla gerçekten arkadaş gibiyim. Her şeylerini bana anlatırlar. Bende onlara her şeyimi anlatırım. Onları okuttum. Kızım tıbbi kazandı. Oğlum da mühendislik okuyor. Ailemin bana göstermediği sevgiyi ben çocuklarıma gösteriyorum (42 yaşında, adam yaralama).

Çocuklarıma çok iyi bakıyorum. Hatta cezaevine girdiğimde hamileydim. Kızımı cezaevinde büyüttüm. Bütün yemekleri ben ona yedirirdim. Hatta çocuğum obez olmuştu çok yemekten (45 yaşında, adam öldürme).

Eşim çocukları ile hiç ilgilenmezdi. Her şeyi ben yapıyordum. Çocuklarımla hepsini ben okuttum. Bir oğlum elektronik meslek lisesini bitirdi. Birisi askere gidip geldi (46 yaşında, adam öldürme).

### 3. Kadını Suça Götüren Nedenler

Kadın hükümlülerin adam öldürme veya yaralama gibi cana kast edilen suçları işlemelerinin en büyük nedeni eşlerinde gördükleri fiziksel ve duygusal şiddet olduğu görülmüştür. Bunun dışında kadın hükümlüler eşlerinin sevgililerini de kendilerine bir saldırı olduğu için öldürmüşlerdir. Kadın hükümlüler suça yönelmelerinin nedenini şu şekilde ifade etmişlerdir.

Buraya gelmemin nedeni de eşimin birlikte olduğu kadını yaralamamdır. Evimize geldi. Zorla içeri girdi. Eşyaları kırmaya başladı. Bende onu yaraladım. 4 ay öncesinde de şikâyetimiz vardı zaten onunla ilgili sürekli tehdit ediyordu. Camları kırıyordu. Eve zorla girdiği ve önceden şikâyetçi olduğumuz için cezamda indirim oldu (42 yaşında, adam yaralama).

Otogarda kaldım. Dileniyordum. Konya otogardaydım. Adamın biri önüme geçti. Bana sarkıntılık etmeye kalktı bende bıçakladım. 12 yıl ceza aldım. Annem öldükten sonra hayatım daha kötü oldu. Ailem bana sahip çıksalardı ben sokakta yaşamak zorunda kalmazdım (47 yaşında adam yaralama).

Eşimi bir anlık sinir ile öldürdüm. O öldü ama ben daha kötüyüm. Çok pişmanım. Nu birilerine anlatımda çok üzülüyorum(46 yaşında, adam öldürme).

Sonunda boşandım. Ama bizim oralarda boşandığımızda çocukları alamazsınız. Çocuklarımı bana göstermiyordu. Yasal olan zamanlarda da göstermiyordu. Kaç kere görmek istediğimde beni ailece dövdüler. Çocukları verdiğinde de gecesinde kapıya polis ile dayanıyordu. Çocukları kaçırdı diye. Çocukları uzun bir süre görmediğim bir zamandı. Pikniğe gitmiştik. Eşimin ailesi ile karşılaştık. Kızım benim yanıma geldi. Onlarda piknik yerinden ayrıldı. Daha sonra telefon etti. Polisle geliyorum diye. Kızım beni tekmeliyordu gitmek istemediği için. Eşimin evinin oraya gittiğimizde elinde bıçakla indi. Bir süre boğuştuk. Benim ayağım yaralandı. Bu arada kardeşim onu bıçaklamış bu arada. Yaralandığım için hastaneye gitmek istedim. Annemler götürmediler. Eski eşim benden şikâyetçi olduğu için ben tutuklandım (33 yaşında, adam yarama).

Balcıoğlu ve diğerlerinin yaptığı çalışma bu görüşü destekler niteliktedir. Bu çalışmada 200 kadın hükümlüyle bir alan çalışması gerçekleştirilmiş ve kadını suça iten en önemli sebebin “kadının aile ve toplum içinde eziliyor oluşu” olduğu ortaya çıkmıştır. Parçalanmış aile, eğitimsizlik, bozuk aile ilişkileri, kişilik, cinsiyetçi tutumlar, aile yapısı, sosyal destek ve kontrol eksikliği kadınların suç işlemelerine neden olmaktadır (Balcıoğlu vd., 1997).

#### 4. Cezaevi Yaşantısı

Kadın hükümlülerin cezaevi yaşantısı birbirinden farklı olabilmektedir. Bazı kadın hükümlüler gelirleri olmadığı için mantı, sarma ve tekstil gibi kendilerine gelir getirici yerlerde kazanç elde etmek için çalışırken, bazı kadın hükümlüler zaman geçirmek için çalışmaktadırlar. Özellikle adam öldürme gibi ağır suç işleyen ve uzun yıllar cezaevinde kalan kadınlar genelde çalışmayı tercih etmektedirler. Kadın hükümlülerin bir kısmı ise sağlıkları iyi olmadığı için veya çalışmak istemedikleri için çalışmamaktadırlar. Çalışmayan kadın hükümlülerden de bir kısmı cezaevi içindeki bazı eğitici faaliyetlere katılırken, bazıları koşullarından çok mecbur kalmadıkça çıkmamaktadırlar. Koşušta kalan kadın hükümlüler zamanlarını genellikle odalarının temizliğini yapmakta, arkadaşları varsa onlarla birlikte vakit geçirmektedirler. Mektupların gelmesi, telefon görüşleri ve yakınlarının ziyarete gelmesi, haftada iki gün verilen sıcak su ve kantin alışverişlerinin gelmesi kadın hükümlülerin beklemedikleri ve zamanlarını geçirdikleri durumlardır. Özellikle koşušta güvendikleri kişiler yoksa kadın hükümlüler kantinleri ve mektupları geldiğinde koşušta olmak istemektedirler. Çünkü diğer hükümlülerin onların mektuplarını ve kantin malzemelerini alçaklarından endişe etmektedirler. Yapılan görüşmelerde kadın hükümlülerin bir kısmının tekrar okumaya başladığı görülmüştür. Fakat genel olarak kadınlar kitap okumamaktadırlar. Bazı

kadınlarda işledikleri suçlar diğer hükümlüler arasında kötü davranımlarına neden olduğu için çalışmayı tercih etmemektedirler. Kadın hükümlüler cezaevi yaşantılarını şu şekilde ifade etmektedirler:

Buraya geleli 6 ay oldu. Kimseyle görüşmüyorum. Koğuştakilere de söyledim. Bir şeylere ihtiyacı olursa yaparım. Ama onun dışında kimseyle arkadaşlık kurmak istemiyorum. Kendi kendime vakit geçiriyorum. 7-11 yaş çocuk eğitimine katılıyorum bir tek. Koğuştan çıkınca kendimi çok kötü hissediyorum. Cezaevinde olduğumu hissediyorum. Odadayken kendimi evde hissediyorum. Kızım tıbbi kazandı. Oğlumda mühendislik okuyor. Tek dayanağım onlar. Onlarla gerçek birer arkadaşız (42 yaşında, adam yaralama).

Sabrı burada öğrendim. Bunaldığımda bazı memurlarla konuşuyorum. Birçok cezaevi dolaştım. Şu an koğuşta kaldığım kişiler iyi (47 yaşında, adam yaralama).

Burada eğitimlere katılıyorum. Ayakta durmaya çalışıyorum. Ben ölümden korkmuyorum. Hasta olmaktan korkuyorum. Diğer hükümlüler ile aram iyi. 6 yıl tekstilde çalıştım. Sonra beni çıkardılar (46 yaşında, adam öldürme.)

Eğitilmeye katılıyorum. Felçli olduğum için bağlanan engelli maaşımı alana kadar çok kötüydim. Hem çalışmıyordum. Hem de bana para gönderen yoktu. Ziyaretime gelen yoktu. Annem ve babam cezaevine düştüğüm için beni aramıyorlardı. Sonra erkek kardeşim adam yaralamaktan cezaevine girince hatalarını anladıklarını söylediler. Bana mektup yazmışlar. Şimdi telefonda görüşüyoruz. Annemler yaşlı oldukları için gelemiyorlar. Onlarla daha 5 aydır görüşüyoruz. Annemlerin mektup atmasından 1 ay sonra da kardeşimden mektup aldım. Cezaevinde diğer hükümlüler ile aram iyi. Sadece sağlık problemlerim var(42 yaşında, adam öldürme).

## 5. Cezaevinden Çıktıktan Sonraki Hayat

Kadın hükümlüler cezaevi sonrası beklentilerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Cezaevinden çıktıktan sonra ailemin yanına gitmem. Sahip çıkmazlar. Gözlerinin önünde dileniyorum. Aslında babamların durumu iyidir. Ama bana bakmazlar. Boşanıp fakirlik aylığı almak istiyorum. Fakirlik aylığı bağlanırsa en azından çocuklarımı yanıma alırım. Çocuklarımı yanıma almak istiyorum. İş bulma kurumundan iş bulmayı düşünüyorum. Otogarda kaldığım sürece cezaevine girerim. Kadın sığınma evine girdim. Kadınlar beni kovaladılar. Haksızlığa tahammül edemiyorum. Haksızlık olunca ben parlıyorum (47 yaşında adam yaralama).

Cezaevinden çıktıktan sonra ne yapacağımı bilemiyorum. Evim barkım yok (46 yaşında, adam öldürme).

Cezaevinden çıktıktan sonra tedavimi olmak istiyorum. Cezaevinden çıktıktan sonra annemlerle yaşamak istiyorum. Çocuklarımı almak istiyorum. Ayrıca psikolojik destek de almak istiyorum. Çünkü bazen kendimi normal bulmuyorum(42 yaşında adam öldürme).

Kadın hükümlülerin bir kısmı gelecek ile ilgili beklentileri yokken bir kısmı da hayatları ile ilgili planlar yapmaktadırlar. Özellikle yaşları daha küçük olan kadın hükümlüler mesleklerinin ve

kendilerine destek olacak ailelerinin olmaması nedeni ile geleceğe daha karamsar bakmakta ve ne yapacaklarını bilememektedirler. Özkan Küçükşengül (1990)'de yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin cezaevinden çıktıktan sonra ne yapacaklarını bilemediklerini belirtmiştir.

## Sonuç

Bu çalışmada Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda adam öldürme veya yaralama gibi cana kast edilen suçlardan hüküm giymiş dokuz kadın hükümlü ile görüşülmüştür. Kadın hükümlülerin yaşları 33 ile 46 arasında değişmektedir. Eğitim durumlarına bakıldığında büyük oranda ilkokul mezunu oldukları görülmüştür. Kadınların işledikleri suçların kime karşı olduğuna bakıldığında eşlerine veya eşlerinin sevgililerine karşı olduğu görülür. Kadın hükümlülerin yaşamlarına bakıldığında çocukluktan itibaren ve evlilikleri boyunca hem ailelerinden hem de eşlerinden fiziksel ve duygusal şiddet gördükleri saptanmıştır. Kadın hükümlülerin bir kısmı da çocukluklarında cinsel tacize uğramışlardır. Görüşme yapılan kadın hükümlülerin ortak özelliklerinden birisi de onların çocuk denilebilecek küçük yaşta evlendirilmeleri, eşlerinden boşandıklarında veya eşleri cezaevine girdiğinde ise tekrar kendilerinden büyük kişilerle aileleri tarafından evlendirilmeleridir. Kadın hükümlülerin bir diğer ortak noktası büyük çoğunluğunun okumak istemesi fakat gerek annelerinin ve gerekse babalarının baskısı ile kız çocuklarının okumayacağı düşüncesi ile okul hayatlarının bitmesi ve çok kısa bir süre sonrada evlendirilmeleridir. Yapılan görüşme ile ilgili başka noktalarda eşlerin çocukları ile ilişkilerinin kötü olması, kadın kocasından şiddet gördüğünde ona ailesinin sahip çıkmamasıdır. Son olarak kadın hükümlülerin cezaevi yaşantısı ve sonrasındaki beklentilerine bakıldığında kadın hükümlülerin durumlarına göre çalıştıkları, zamanlarının büyük çoğunluğunu koğuştta geçirdiği veya aktif olarak kurslara ve faaliyetlere katıldıkları görülür. Cezaevi sonrasında ise ceza süresi uzadıkça kadın hükümlülerin beklentileri ve umutları da azalmaktadır. Bu duruma ailelerinin kendilerine sahip çıkmaması ve ziyaretlerine gelmemeleri de neden olmaktadır.

Ceza infaz kurumundaki yapılan bütün görüşmeler değerlendirildiğinde en son yargı olarak kadın hükümlülerin çocukluktan itibaren yoğun bir şekilde fiziksel ve duygusal istismara kaldıkları söylenebilir. Eğer kadınlara kocaları şiddet uyguladığında veya aileleri çocukken kadınlara şiddet uyguladığında erken müdahale edilmiş olsaydı Türkiye'deki kadın hükümlülerin pek çoğu şu adam öldürmekten veya yaralamaktan dolayı cezaevinde olmazlardı. Bu durum kadınların neden cezaevinde olduklarını açıklamaktadır. Kötü bir çocukluk, kötü bir aile, kötü bir eş ve kötü bir yaşam...

### Kaynakça

- Adinkrah, M. (2007). Women Who Kill Their Husbands: Mariticides in Contemporary Ghana, *Aggressive Behavior*, 33, 526–536.
- Akgün, R. ve Duyan, V. (2013). Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği. *Adli Bilimler Dergisi*, 12(2):7-23.
- Balcioğlu, İ., Cansumar, N., Asirdizer, M., Aycan, N., Batuk G. (1997). Kadının suça yönelimi- karşılaştırmalı bir çalışma, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mec.*, 55,341–351.
- Belknap, J. (2014). *The invisible woman: Gender, Crime And Justice* (3rd ed.). Belmont, CA: Thompson Wadsworth
- Çelik, H. (2008). *A Sociological Analysis Of Women Criminals In The Denizli Open Prison*, Unpublished Master Of Science Thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Daly, K. (1992). Women's pathway to felony court: Feminist theories of law-breaking and problems of representation. *Review of Law and Women's Studies*, 2: 11-52.
- English, D. J., Widom, C. S., Brandford, C. (2001). Childhood victimization and delinquency, adult criminality, and violent criminal behavior: a replication and extension, final report. (nij document no. 192291). Retrieved from the national criminal justice reference service website: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/192291.pdf>
- Feyzioğlu, E. S. (2008). *Bağlanma Stilleri, Problem Çözme Becerileri Ve Hükümlülük Özellikleri Arasındaki İlişkiler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z., Aydoğan, S. (2002). Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24 (3), 128-134.
- Gürtuna, O. (2009). *Ceza infaz kurumunda Kadın Olmak ve Ceza İnfaz Kurumunun Kadın Bakış Açısıyla Sosyolojik Değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Ceza infaz kurumu örneği*, Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Horton, C.B. and Cruise, T.K. (2001). *Child Abuse and Neglect. The School's Responce*.New York: The Guilford Press.
- İçağasıoğlu Çoban, A. ve Akgün, R.(2011). Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Kalan Kadın Hükümlülerin Psikososyal Durumlarının Saptanması Ve Sosyal Desteklerinin



- Belirlenmesi, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2):63-78. İçli, T. (2007). *Kriminoloji*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- İçli, T. ve Ögün, A. (2000). *Türkiye'de Kadın Suçluluğunun Çeşitli Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Belirleyicileri*, Ankara Açık Ceza infaz kurumu Matbaası, Ankara.
- Johnson, H. and Hottan, T. (2003). Losing Control: Homicide Risk in Estranged and İntact Relationships. *Homicide Studies*, 58-84.
- Messina, N and Grella, C. (2006). Childhood Trauma and Women's Health Outcomes in a California Prison Population. *American Journal of Public Health*, 96 (10): 1842-1848.
- Nazlıdır, M. (2010). *Kasten Adam Öldürme ve Teşebbüs Suçlarında Psiko-Sosyal Özelliklerin İncelenmesi: Suç Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ortaköylü, L., Taktak, Ş. ve Balcıoğlu, İ. (2004). Kadın ve suç. *Yeni Symposium*, 42(1),13-19.
- Özkan Küçükşengül, Ş. (1990). *Kadın ve Suç*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Pollok, J. (2002). *Women, Prison and Crime*. 2nd ed. Belmont, Calif Wadsworth Tomson Learning.
- Reichert, J., Adams, S., Bostwick, L. (2010). Victimization and help-seeking behaviors among female prisoners in Illinois, *Illinois Criminal Justice Information Authority*.
- Saygılı, S ve Aliustaoğlu, F.S. (2009). "Şiddet İçerikli Suç İşleyen Kadın Olguların Değerlendirilmesi", *Adli Tıp Dergisi*, 23(1): 24-29.
- Williams, K., Papadopoulou, V., Booth, N. (2012). Prisoners' childhood and family backgrounds Results from the Surveying Prisoner Crime Reduction (SPCR) longitudinal cohort study of prisoners. *Ministry of Justice Research Series 4/12*.
- Wolf, H.C. (1999). "Prior Abuse Reported by Inmates and Probationers," U.S. Department of Justice, *Office of Justice Programs*, Bureau of Justice Statistics,:1.